

НОВІ ВИМІРИ ЗАВДАНЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В КОРОНАКРИЗОВИЙ ТА ПОСТПАНДЕМІЧНИЙ ПЕРІОД

Я.А. Жаліло, д. е. н., с. н. с., заслуж. економіст України, заступник директора – керівник центру економічних і соціальних досліджень НІСД

Завдання відновити локальні економіки у постпандемічну добу – системне та багатогранне.

Насамперед потрібне розуміння, що це буде не *постпандемічна* доба, а доба *перманентного панування нових ризиків* для сталого розвитку спільнот. Відтак основний виклик для місцевого самоврядування (МСВ) полягає у побудові стійких та сталих локальних спільнот.

Звідси формуються нові виклики для місцевого самоврядування.

Нові поняття *уразливості* економіки та суспільства. Біологічні (не лише епідемічні, а загалом в розумінні громадського здоров'я) аспекти та порушення базових складових (включаючи мобільність, логістику постачань та міжлюдські комунікації)

Нові поняття *ризиків* – не підпорядкованих економічним закономірностям та невідкладним економічним інструментам. Які на перший план висувають не протистояння ризикам, а побудову стійкості – як спроможність зберігати функціональність в умовах невизначених зовнішніх деформуючих впливів.

Нові ризики для *згуртованості* - в контексті викликів карантинних обмежень, які блокують звичні механізми спілкування. А також в контексті нових розривів.

Нові *розриви*. Цифровий розрив, інституційний розрив – у відповідальності та довірі до різних інститутів, розриви у спроможності та доступності системи охорони здоров'я тощо.

Нові виклики *стійкості*, серед яких ключове місце посідає поняття протиепідемічної стійкості. Яка входить до числа як ключових чинників конкурентоспроможності в економічному вимірі, так і наріжних каменів згуртованості та довіри у локальній спільноті.

Протиепідемічна стійкість як відповідальність місцевої громади розглядається у вимірах:

- Організації просторів – транспорт, громадські зони, зони відпочинку
- Організації процесів – публічні, соціальні та комерційні послуги
- Громадського здоров'я та екології існування – управління чинниками здоров'я, запобігання ризикам, забезпечення якості повітря, води та довкілля
- Побудови довіри до протиепідемічної політики та усвідомленості її побудови з боку спільноти.

Це все – на фоні проблеми *стійкості* громад до системних зовнішніх загроз в умовах гібридної війни. А також глобальних ризиків на зразок кліматичних змін.

У цьому контексті постають і сучасні завдання місцевого самоврядування.

Слід розуміти, що *спосіб* реагування громад на зазначені виклики має значення. Так само як і вибір пріоритетів реагування.

«Політика одужання» має забезпечити комплементарний відклик на виклики системної стійкості щодо пандемічних ризиків з боку усіх головних груп стейкхолдерів: бізнесу, політиків, громадських організацій, місцевих спільнот тощо.

Стійкість громад досягається через політику «малих справ» - як точки консолідації локальних спільнот. Яка досягається через нові виміри згуртованості громад та міжмуніципальну й міжрегіональну взаємодію.

Важливим є застосування комплементарних інструментаріїв, які посилюють спроможність громад:

- Реформи секторальної децентралізації – які розширюють функціональність громад у специфічних напрямках – від енергетики – до безпеки
- Впровадження цифрових та організаційних інструментів «смарт»-громад – для транспарентності, оперативності, ефективності рішень, доступності адміністративних послуг.
- Імплементация процедур демократії участі, зокрема – бюджетів участі.
- Навчання членів громад та подолання розривів у спільноті, підвищення компетенції адміністрації.